

DAMIR JURAS*, MERI JURAS**

Nabava oružja radi osobne sigurnosti

Opravedani razlog za nabavu oružja radi osobne sigurnosti ima osoba koja dokaže da je njezina osobna sigurnost ugrožena ili bi mogla biti toliko ugrožena da joj za njezino osiguranje treba oružje te ako zbog naravi posla ili okolnosti u kojima ga obavlja postoji potreba za nabavom oružja, a aktivnostima i mjerama institucija sigurnosti ili drugim mjerama ne bi se mogla osigurati dostatna zaštita. Mišljenje o tome postoji li kod osobe koja je podnijela zahtjev za nabavu oružja radi osobne sigurnosti opravdan razlog za nabavu oružja daje povjerenstvo koje osniva čelnik nadležnog tijela, na temelju činjenica i okolnosti koje je u svom zahtjevu za nabavu oružja radi osobne sigurnosti naveo podnositelj zahtjeva te činjenica i okolnosti utvrđenih tijekom provođenja postupka u povodu zahtjeva za nabavu oružja (čl. 12. Zakona o nabavi i posjedovanju oružja građana¹).

U Republici Hrvatskoj 29.772 građana ima izdane, u svrhu osobne sigurnosti, oružne listove za držanje oružja, dok 13.598 građana ima izdane oružne listove za držanje i nošenje oružja u istu svrhu (2010 građana ima izdane obje vrste oružnih listova). U 2022. godini, izdano je 645 oružnih listova za držanje oružja u koje je upisano 818 komada oružja registriranog u svrhu osobne sigurnosti (u jedan oružni list može se upisati do tri komada oružja), a također je 246 komada oružja registriranog, u svrhu osobne sigurnosti, u 2022. godini upisano u 201 oružni list za držanje oružja izdan prije 2022. godine. U 2022. izdano je 555 oružnih listova za držanje i nošenje oružja u koje je upisano 673 komada oružja registriranog u svrhu osobne sigurnosti, a također je 279 komada oružja registriranog u svrhu osobne sigurnosti u 2022. godini upisano u 240 oružnih listova za držanje oružja izdanih prije 2022. godine².

---

* dr. sc. Damir Juras, viši znanstveni suradnik, Split.

** Meri Juras, studentica IV. godine sveučilišnog integriranog studija prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

¹ Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana (ZNPOG), NN 94/18., 42/20., 114/22. Tijelo nadležno za izdavanje odobrenja za nabavu oružja B kategorije jest policijska uprava ili policijska postaja Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, čl. 10. st. 1. ZNPOG-a.

² Izvor informacije: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Služba za odnose s javnošću, dopis (e-mail) od 23. kolovoza 2023.

Teret dokaza da joj je oružje potrebno radi osobne sigurnosti jest na osobi koja podnosi zahtjev za nabavu oružja, a utemeljenost zahtjeva povjerenstvo utvrđuje od slučaja do slučaja po slobodnoj (diskrecijskoj) ocjeni³ pa sud ne može preispitivati pravilnost takve odluke, nego samo može odlučivati o zakonitosti takve odluke, granicama ovlasti i svrsi radi koje je ovlast dana (čl. 4. Zakona o upravnim sporovima⁴).

Poslovi policije su zaštita života, prava, slobode, sigurnosti i nepovredivosti osobe; zaštita javnog reda i mira te imovine; sprječavanje kaznenih djela i prekršaja, njihovo otkrivanje i prikupljanje podataka o tim djelima i počiniteljima (čl. 3. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima⁵). Dakle, posao je policije da osigura dostatnu zaštitu fizičkim osobama, a fizičke osobe dodatnu zaštitu mogu ostvariti angažiranjem pravne osobe ili obrtnika koji imaju odobrenje za obavljanje djelatnosti privatne zaštite.

Presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Usž-615/21-2 od 18. veljače 2021., utvrđeno je kako podnositelj zahtjeva nije dokazao da mu je osobna sigurnost toliko ugrožena da bi mu bilo opravdano izdati dozvolu za nabavu oružja⁶, odnosno da mu osobnu sigurnost u dovoljnoj mjeri osiguravaju policija i mogućnost angažiranja osobe koja obavlja privatnu zaštitu.

³ „Kada javnopravno tijelo donosi odluku na temelju slobodne ocjene, dužno je voditi računa o svrsi koja se mora postići tom odlukom, ali time se ono ne oslobađa obveze poštivanja zakonom propisanih pravila postupka koja uključuju pravo stranke da bude upoznata sa svim dokazima i da u obrazloženju odluke budu navedeni razlozi zbog kojih je donesena konkretna odluka, odnosno zbog čega određeni dokazi jesu ili nisu prihvaćeni te zbog čega javnopravno tijelo smatra da se takvom odlukom postiže zakonom određeni cilj“, Juras D., Rješavanje na temelju slobodne (diskrecijske) ocjene, Hrvatska i komparativna javna uprava – Poseban prilog uz br. 4/2019, Institut za javnu upravu i Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 53.-54.; „(...) javnopravno tijelo odluku treba donijeti na temelju slobodne ocjene, vođeno ne samo zakonitošću već i svrhovitošću vlastitoga postupanja. Rješavanje na temelju slobodne ocjene, još nazvano i upravnom diskrecijom, jedno je od najsloženijih pitanja upravnog prava uopće. Razlog je tome što ona čini nužan kompromis između dva važna, ali oprečna cilja pravnog poretka. S jedne strane, trebala bi zaštititi pojedinca od arbitrarne primjene izvršnih ovlasti. Kako bi takva zaštita bila valjana, pravnu normu na konkretno činjenično stanje treba primijeniti zakonito, predvidljivo i jednako drugim slučajevima. S druge strane, potrebno je osigurati donošenje pravične odluke, a koja ovisi o specifičnim okolnostima svakoga slučaja koje zakonodavac propisom nije mogao predvidjeti ili podvesti pod donesenu pravnu odredbu. Stoga se slobodna ocjena može odrediti kao odabir javnopravnog tijela jednoga od zakonom ponuđenih sredstava radi postizanja zakonom određenoga cilja. Taj odabir javnopravno tijelo obavlja na temelju vrijednosne ocjene svake od ponuđenih alternativa. Vodeći se poželjnošću određene mjere u javnoj zajednici općenito, ona upravo odabranim sredstvom u konkretnome slučaju treba najpotpunije ostvariti cilj koji će unaprijediti javni interes. Budući da pri korištenju slobodne ocjene javnopravno tijelo ima zadaću odrediti mjeru koja na najbolji način odgovara zaštiti javnog interesa i prava pojedinca, upravo je načelo razmjernosti posebna vodilja koju pri donošenju takvih upravnih odluka ono treba imati na umu“, Đerđa, D., Načelo razmjernosti u donošenju upravnih odluka, Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci, broj 1/2016, str. 186-187.

⁴ Zakon o upravnim sporovima, NN 20/10., 143/12., 152/14., 94/16., 29/17., 110/21.

⁵ Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, NN 76/09., 92/14., 70/19.

⁶ Stajalište da je Ministarstvo unutarnjih poslova opravdano odbilo zahtjev za nabavu oružja jer podnositelj „nije dokazao da ima opravdani razlog za držanje oružja, odnosno nije dokazao da mu je sigurnost ugrožena u tolikoj mjeri da mu treba oružje“, Visoki upravni sud Republike Hrvatske iskazao je i u presudi broj: Usž-2394/21-2 od 8. rujna 2021.

Iz obrazloženja citirane presude:

„Prema ocjeni ovoga suda, unatoč tome što su ocijenjeni osnovanim navodi tužitelja da stečajno upraviteljsku djelatnost ne obavlja u svoje ime, za svoj račun i na vlastitu odgovornost već da je obavlja temeljem činjenice imenovanja od strane nadležnog tijela Republike Hrvatske, odnosno nadležnog Trgovačkog suda, po čijim uputama je i dužan postupati i kome podnosi račun za svoj rad, pravilan je zaključak prvostupanjskog upravnog suda da je tuženik u cijelosti postupio u skladu s odredbama Zakona u granicama ovlasti i svrsi radi koje je ovlast dana pa time što je u provedenom postupku utvrđeno da podnositelj zahtjeva nije dokazao da mu je osobna sigurnost ugrožena u tolikoj mjeri da mu treba oružje jer je posao policije da kao subjekt sigurnosti u zajednici pruža i osigurava dostatnu zaštitu fizičkim osobama, a način osiguranja zaštite iznad zaštite koju osigurava država propisan je Zakonom o privatnoj zaštiti, nije povrijeđen zakon na štetu tužitelja. Trebalo je stoga temeljem odredbe članka 20. Zakona o nabavi i posjedovanju oružja građana u vezi s člankom 11. stavkom 2. točka 1. istog Zakona odbiti zahtjev tužitelja za izdavanje odobrenja za nabavu vatrenog oružja u svrhu osobne sigurnosti. Suprotno žalbenim navodima, pravilno je stajalište prvostupanjskog upravnog suda da se tuženik u pobijanom rješenju osnovano poziva na odredbe članka 1. Zakona o privatnoj zaštiti („Narodne novine“ broj 16/20.). Naime, stavkom 2. istog članka Zakona propisano je da je privatna zaštita sigurnosna gospodarska djelatnost koja se provodi radi postizanja prihvatljive razine privatne javne sigurnosti građana i njihove imovine te održavanje reda i mira u ugovornom opsegu, a prema stavku 4. propisano je da fizičke osobe koje žele zaštititi osobni integritet tjelesnom zaštitom moraju u tu svrhu angažirati pravnu osobu ili obrtnika koji ima odobrenje za obavljanje djelatnosti privatne zaštite. Dakle, pravilna je ocjena tuženika, a koju prihvaća i prvostupanjski upravni sud, da tužitelj ukoliko smatra da je u obavljanju svakodnevnih aktivnosti zbog naravi posla (stečajno upraviteljska služba) izložen potencijalnim protupravnim napadima na svoj život, odnosno da mu je osobna sigurnost ugrožena, unatoč dosada poduzetih radnji nadležnih tijela (optužnica protiv E. Č. od strane Općinskog državnog odvjetništva u Splitu zbog prijetnje tužitelju), može iznad zaštite koje osigurava država sukladno navedenoj odredbi članka 1. Zakona o privatnoj zaštiti angažirati pravnu osobu ili obrtnika koji ima odobrenje za obavljanje djelatnosti privatne zaštite, odnosno pokušati zatražiti zaštitu u okviru stečajnog postupka u kojem je imenovan stečajnim upraviteljem.“

Engl.: *Procurement of Weapons for Personal Security*